

Η Επικράτηση του Υπανθρώπου

και οι Βόλτες μ' ένα Ποδήλατο*

του ΒΙΚΤΩΡΑ ΤΣΙΛΩΝΗ**

victor.tsilonis@intellectum.org

« Ένα μικρό, μικρό ποδήλατο

κι ένα μικρό, μικρό παιδί

είδαν το Τίποτα να ορθώνεται

και έκαναν βόλτες στη ζωή»

«Το ποδήλατο», σίχοι & μουσική: Ελένη Βιτάλη

Η νοητή επιστροφή στα χρόνια της αθωότητας αποτελεί όσο μεγαλώνουμε το τελευταίο καταφύγιό μας, αφού αποτελεί την άμεση αντανάκλαση των ευαισθησιών και της ανθρωπιάς μας.

Αυτό ισχύει και σήμερα που η οικονομική κρίση έχει πάρει την μορφή της αινιγματικής ομίχλης του ομώνυμου βιβλίου του Στίβεν Κινγκ. Η εν λόγω κρίση, η οποία αρχικά χαρακτηρίστηκε από ειδικούς και πολιτικούς ως μεγάλη «αλλά όχι παρόμοια μ' αυτή του 1929», πολύ γρήγορα επαναχαρακτηρίστηκε ως «σαφώς σοβαρότερη από εκείνη του 1929». Σύντομα έτσι εδραιώθηκε ένα κλίμα φόβου και αβεβαιότητας όχι μόνο για τις μικρο-μεσοαστικές τάξεις αλλά και για το ίδιο το Κεφάλαιο που διείδε όπως ο Κρόνος τον κίνδυνο της καταβρόχθισής του από ένα δικό του παιδί, την απληστία.

Ωστόσο, για το «ανεξήγητο» και «αναπάντεχο» φαινόμενο της οικονομικής κατάρρευσης πολυεθνικών κολοσσών και τραπεζών είχε ήδη προειδοποιήσει εσχάτως ο Τζόελ Μπάκαν. Με το πολυσυζητημένο του βιβλίο “The Corporation” το 2004, ο Μπάκαν εξηγούσε τα εγγενή αίτια της ανεξέλεγκτης λειτουργίας τους λίγο μετά τις πτωχεύσεις της Ένρον και WorldCom, όταν η ανάιρεση της μυθικής αυτορρύθμισης των αγορών τέθηκε πλέον σοβαρά υπό αμφισβήτηση.

Εντωμεταξύ, την ώρα που οι φόβοι ενός οικονομικού ντόμινο παραμένουν ακόμη ζωντανοί, διάφορα, ασύνδετα καταρχάς μεταξύ τους γεγονότα ανυψώνουν την έννοια του υπανθρώπου ως την κυρίαρχη έννοια της παρελθούσας χρονιάς και άκοπα την εγκαθιδρύουν ως πρωτεύουσα και το 2009 (σημ. με τον όρο υπάνθρωπος υποδηλώνεται στο παρόν άρθρο οποιοσδήποτε άνθρωπος ακυρώνει τις ανθρωπιστικές αξίες· αυτό κατ' επέκταση φανερώνει

την αδυναμία του ανθρώπου όχι μόνο να καταστεί ο ιδανικός υπεράνθρωπος του Νίτσε αλλά απλά να αρθεί στο ύψος που του πρέπει). *Γεγονός 1^ο*: Η ελληνική πολιτεία δοκιμάζεται ξανά από καθημερινά επεισόδια και διαδηλώσεις μετά την δολοφονία ενός δεκαπεντάχρονου από πυρά αστυνομικού ακόμη και σύμφωνα με την επίσημη εκδοχή (βλ. εισαγγελική δίωξη), αλλά και την υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου. Η τελευταία είναι ένα σκάνδαλο της τάξης των 45 περίπου εκατομμυρίων ευρώ και όχι των 50 δισεκατομμυρίων δολαρίων όπως αυτό που ταλανίζει την Αμερική με τον πρώην πρόεδρο του Nasdaq. *Γεγονός 2^ο*: Η ποδοπάτηση μέχρι θανάτου ενός φύλακα υπερκαταστήματος στο Ρόουντ Άιλαντ από εκατοντάδες αφηνιασμένους καταναλωτές την πρώτη ημέρα των εκπτώσεων στις ΗΠΑ προκαλεί απύθμενη οργή και (ανα)γεννά πολλά ερωτηματικά για την διάβρωση του ατόμου από τον υλισμό ακόμη και σε περιόδους παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης. *Γεγονός 3^ο*: Η τρομοκρατική επίθεση στην ινδική πόλη Μουμπάι (πρώην Βομβάη) από ισλαμιστές τρομοκράτες-καμικάζι σπέρνει τον τρόμο και δημιουργεί μια δεύτερη «11^η Σεπτεμβρίου» για την Ινδία. *Γεγονός 4^ο*: Οι ανήλθοι βομβαρδισμοί στην Παλαιστίνη τις χαρμόσυνες χριστουγεννιάτικες ημέρες προκαλούν την ισοπέδωση της Λωρίδας της Γάζας και τη δολοφονία εκατοντάδων Παλαιστίνιων, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως θύματα «πολέμου», μολονότι οι Παλαιστίνιοι δεν διαθέτουν στρατό. Κι εδώ η έντεχνη ή άκριτη σημειολογική χρήση ανακριβών όρων συσκοτίζει εύκολα το πληροφοριακό τοπίο για τους αγχωμένους από τα πλείστα μικροπροβλήματα πολίτες.

Αναντίλεκτα, οι παραπάνω ειδήσεις προβληματίζουν τον φανταστικό «μέσο άνθρωπο» - εξαιρουμένων μόνο των μακάριων δημοσίων υπαλλήλων, αρκετοί από τους οποίους έχουν βαλθεί να αφήσουν το όνομά τους άσβεστο στη μνήμη του ως τρομοκράτες της καθημερινότητας του- ο οποίος αντιλαμβάνεται(;) ξανά μέσα από τα παραπάνω γεγονότα την αδυναμία του να κατανοήσει έστω την φύση, την πορεία και τις συνέπειες των σημαντικών συμβάντων που επηρεάζουν καθοριστικά τη ζωή του.

Έτσι, τελικά, μπορεί να αρχίσει κανείς δικαιολογημένα μάλλον να πιστεύει ότι πέρα από την αναζήτηση της βαθύτερης γνώσης των συμβαινόντων ή την πραγματοποίηση τοπικών δράσεων, μια εξίσου λογική «αντίδραση» είναι η επιστροφή στις πολλές ανέμελες βόλτες μ' ένα φθινό ποδήλατο.

* Μια προηγούμενη έκδοση του παρόντος άρθρου δημοσιεύτηκε στην κεντρική στήλη της Ελευθεροτυπίας *Προ-Εκτάσεις* άρθρο με τίτλο "**Η Επικράτηση του Υπανθρώπου και οι Βόλτες μ' ένα Ποδήλατο**". (Ελευθεροτυπία, 05-01-2009, σ. 10 -http://www.enet.gr/online/online_fpage_text/dt=05.01.2009,id=76849500)

** *δικηγόρος, υπ. δρ. Νομικής, αρχισυντάκτης του περιοδικού Intellectum*